

Rausa

OPEN
M **NU**
MENTEN

Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem
Verschijnt 6 maal per jaar. Twaalfde jaargang nr. 5, september 2024

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en Strij-
tem

Secretariaat en verant-
woordelijke uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit
nummer: Bart Caulier,
Günther De Mel, Bart De-
coster, Jan De Mont, Ber-
nard Marreyt, Jan Daem,
Els Lenaerts, Leo Van
Vreckem

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is verant-
woordelijk voor haar/zijn
bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een eenvoudig
bericht te sturen naar
erfgoed.rausa@gmail.com

Bankrelatie:
BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande toestem-
ming van Erfgoed Rausa mag
niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie of op welke
andere wijze dan ook

Deze 'Open Monumentendag-
editie' kon de bezoekers van
de OMD in gedrukte vorm
worden aangeboden dankzij
de steun van het Gemeente-
bestuur van Roosdaal, waar-
voor onze oprechte dank!

Rausa verschijnt in februari, april, juni, augustus, sep-
tember en december in digitale versie en op aanvraag
in gedrukte versie.

Redactieadres: Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 0473 11 25 00

Abonneeradres: erfgoed.rausa@gmail.com

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	Om te beginnen
Blz. 3	Wonen in een monument
Blz. 4	Te gast bij Bart en Tania
Blz. 9	Bij de notaris
Blz. 16	Het klassieke parcours van Bernard
Blz. 22	De weg van alle leven
Blz. 27	Bronnen
Blz. 27	Nog meer erfgoedactiviteiten in 2024
Blz. 28	De Roosdaalse Open Monumentendag

Op de voorpagina: Notaris Michiels vóór zijn Lombeekse
woning (1931). Foto: archief Bart Decoster, inkleuring
Ronny Geeroms

Wonen in een monument

De 'Open Monumentendag' houdt een expliciete belofte in: we willen u, beste bezoeker, een unieke inkijk geven in een stukje onroerend erfgoed dat niet zomaar elke dag vrij toegankelijk is.

Er is echter een grote 'maar' gekoppeld aan deze belofte! Een parel aan de Roosdaalse erfgoedkroon kunnen openstellen voor een breed publiek én de eigenaar bereid vinden hier in mee te stappen, het limiteert de mogelijke opties vaak drastisch.

Tenzij ... we op een gouden schotel een unieke kans aangeboden krijgen. Bart Decoster, samen met echtgenote Tania de trotse eigenaar van het met veel respect voor de voorgeschiedenis gerestaureerde art-nouveau notarishuis in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, klopte al enige tijd geleden bij Rausa aan met het voorstel om het bijhorende Koetshuis van deze woning als centrale trefpunt voor een editie van de Roosdaalse **O**pen **M**onumentend**D**ag te gebruiken.

Bij het eerste kennismakingsgesprek haalde onze gastheer een aantal oude foto's tevoorschijn. De notaris poseert er, zoals u op het voorblad van deze brochure zelf kan vaststellen, met gepaste fierheid bij zijn luxueuze bolide, een rariteit in de streek op dat moment.

Deze foto sluit naadloos aan bij het thema 'En route!' van deze OMD. Maar er valt meer te beleven. Vandaag leiden al die routes naar het centrum van OLV Lombeek. U kan genieten van tentoonstellingen, vertellingen en jeugdactiviteit in en om het wagenhuis van de notaris. De notariswoning zelf is vandaag niet toegankelijk. De privacy van de bewoners willen we absoluut respecteren. We hopen en rekenen op evenveel begrip van uw zijde hiervoor.

We zijn ontzettend dankbaar dat Erfgoed Rausa van Bart Decoster de kolossale eer kreeg om toch binnen te mogen kijken en het sublieme resultaat van de hernieuwing te kunnen fotograferen.

Door dit genereuze aanbod kunnen we in dit tijdschrift én op de tentoonstelling niet alleen terugblikken op de fraaie geschiedenis van de woning, maar ook enkele oogverblindende facetten van de restauratie delen.

In combinatie met de mogelijkheid tot (geleid) bezoek aan de 13de-eeuwse gotische kerk, met het vermaarde Mariaretabel, en de grafkapel de Faily, durf ik gewagen van een boeiende Open Monumenten Dag in Roosdaal. Een OMD die alleen maar tot stond kon komen dankzij de hulp van velen. Onze dank gaat uiteraard in de eerste plaats uit naar de gastheer en gastvrouw! Even erkentelijk zijn we voor de inspanning van de gemeente Roosdaal, de Roosdaalse Cultuurraad, de vrijwilligers van Erfgoed Rausa, Urbain Musch en Yves Van Schepdael voor het bezoek aan de kerk, Peter De Schepper en Els Lenaerts voor de vele informatie en Bernard Marreyt voor het delen van zijn passie voor oude klassewagens.

We wensen u een boeiende Open Monumentendag!

Bart Caulier
Voorzitter Erfgoed Rausa

Te gast bij Bart en Tania

Een stevig onweer, gul strooiend met hagelbollen zo groot als knikkers, verdreef net de occasionele plakkerige warmte in de (begin juli) voorlopig matige Belgische zomer. De grauwgrijze wolken druppelen langzaam leeg op de Lombeekse kasseien en trekken zonder haast zuidoostelijk over de kam van de Hunselberg.

Het statige herenhuis waar we op dat moment aan het touw van de oudmodische bel trekken, boet evenwel niets van grandeur in door dit druilerige weer. De heer des huizes, Bart Decoster, heet ons hartelijk welkom en leidt ons naar de vroegere wachtkamer van de notaris die nu is omgetoverd tot een stijlvolle werkkamer, bibliotheek en leesruimte. We vlijen ons neer in de comfortabele Chesterfield-zetel voor een fijne kennismaking met de gastheer van deze Open Monumentendag en medebezieler achter de impressionante restauratie van het vroegere notarishuis.

Inwijkelingen uit Halle

"Ik liep school in Halle, studeerde in Antwerpen, en keerde daarna terug naar Halle. In die beruchte periode dat er veel gefietst werd, trok de schoonheid van het landschap ons dieper en dieper op verkenning het Pajottenland in. We waren het er snel over eens: wonend in een moderne woning, maar met ervaring met vroegere restauraties, wilden Tania en ik graag terug in een oudere woning in het hart van het Pajottenland wonen.

Bij toeval stotten we op dit huis. Het was een complete 'coup de foudre' toen we het zagen: het potentieel, de ligging en het karakter. Ook al toont het zich niet helemaal aan de buitenkant, binnenin draagt het heel veel leuke verhalen met zich mee."

Voor één van die verhalen neemt Bart Decoster ons mee naar de kelderverdieping, die achteraan op de weidse tuin uitziet. Wat niet zichtbaar is aan de voorzijde, maar pas duidelijk wordt aan de even imposante achterzijde, is dat het huis uit vier bewoonbare verdiepingen bestaat!

Op weg naar de wijnkelder lopen we in de kelder eerst langs de bakoven.

Bart Decoster (in de tot werkkamer omgevormde vroegere wachtkamer van de notaris)

"Vroeger werkte het personeel in dit kelderverdiep. Hier was de keuken, en ook de bakoven. Die oven stond altijd aan. Dorpsmensen kwamen via het pad naar beneden om hier hun brood te laten bakken. De bakkerij van het dorp, dat was hier in de kelder."

Vergezeld van een enthousiast in het rond springende viervoeter, stappen we naar de straatzijde van het kelderverdiep, waar de wijnkelder gehuisvest is. Uit een nis haalt onze gastheer een aantal flacons Picon te voorschijn. De flessen zijn bewaard gebleven uit de tijd van de notaris. Telkens de notaris een goede 'deal' gemaakt had, werd een fles uit de kelder gehaald.

"Zo heeft ieder stukje van dit huis een verhaal. Als ik een rondleiding geef, ben ik makkelijk anderhalf uur bezig. Er valt véél te vertellen! De wijnkelder, de zolder, de gebruikte materialen, de plafonds, de schouwen, het (vernieuwde) glas in lood uit het Atelier Springael te Huizingen, de inkomhal: het is een huis met geschiedenis en unieke materialen", zo getuigt Bart Decoster met passie over dit riante erfgoed.

Fotografie en erfgoed

Een erfgoed-passie die al op jonge leeftijd ontstond.

"In mijn jeugdjaren was ik intensief met fotografie bezig. Ik ging naar de academie en ontwikkelde ook alle foto's zelf. De interesse voor erfgoed groeide vanuit de liefde voor de fotografie.

Mijn vader was heel lang schepen van cultuur in Halle. Ik werkte, op zijn voorstel en gezien de beperkte middelen waarover men

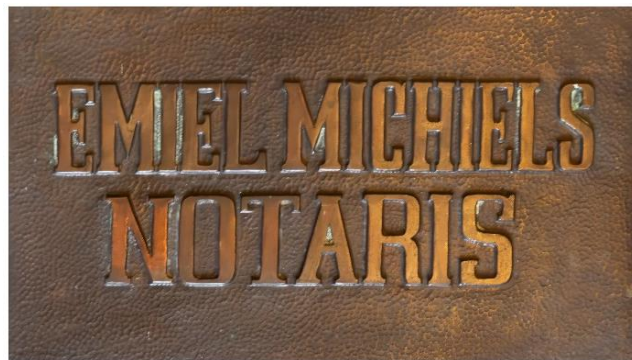
beschikte, als tiener én fotograaf mee aan exposities die georganiseerd werden over het erfgoed in Halle. Op die manier leerde ik heel boeiende mensen kennen, zoals (nu emeritus) professor Jos Vandenbreeden, die lange tijd directeur van het Sint-Lucas-archief was en een hele reeks boeken schreef over Art Nouveau en Art Deco. Vele jaren ging ik met hem op stap in Halle. Over zowat ieder gebouw in Halle kon hij heel wat vertellen. Mijn taak was het om alles in beeld te brengen.

Ook trok ik in de jaren '80 als fotograaf op met Jef Van Hout, die als lid van de VVIA – Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie, boeken schreef over de oude industriële archeologie in Halle.

Weekenden was ik weg met die mannen. We maakten – gebruik makend van mijn foto's – kaarten, kalenders en wandelroutes die mensen konden volgen.

Zo is de passie voor erfgoed steeds intenser geworden, en zal die nooit meer uit mijn DNA gaan."

Dat erfgoed-DNA vertaalt zich in de verdere nauwgezette restauratie van de oude notariswoning. Zes jaar wonen ze nu in OLV-Lombeek.

Laat een oud huis een oud huis zijn!

"Het huis was al structureel goed gerestaureerd door de vorige eigenaar. Die had beroepshalve ervaring met restauratie. De overdekte terrasaanbouw achter het huis, de opgeknapte schouwen en het plafond in de woonkamer zijn van zijn hand. Van hem kreeg ik ook een archiefdoos met dingen die hij had bijgehouden: oude tapisserie, de plaat die de notaris aan de voordeur ophing, oude foto's, de wijn in de kelder. Leuke dingen die het verhaal nog meer kleur geven.

De geklasseerde voorgevel met gerestaureerd hekwerk en poort. Rechts de conciërgewoning

Het dak, de goten en de zolderverdieping waren wel in problematische toestand. Die dienden we eerst aan te pakken: een nieuw dak, nieuwe isolatie, het zandstralen van het dakgebinte en het opnieuw laten maken van de zeer decoratieve houten dakgoten. Daarna volgden nieuwe elektriciteit op verschillende verdiepen, afvoerleidingen en een nieuwe verwarming voor het hele huis. Sommige ramen dienden nog extra vervangen te worden.

De voorgevel is geklasseerd, en het hekwerk aan de straatzijde dus ook. De originele poort in het hekwerk was echter in heel slechte staat. Er ontbraken stukken, delen waren doorgeroest. De poort woog 900 kg en stond op instorten. Ik wou geen risico lopen, en liet het geheel uitzagen. Een kunstsmid maakte de poort opnieuw naar een tekening van het origineel. Nieuwe palen werden gebetonneerd en de motoren weggevoerd onder de grond, zodat het zicht op de woning authentiek blijft.

De originele tegels van de paden rondom het huis heb ik samen met mijn echtgenote afgekapt zodat ze in goede staat herplaatst konden worden. Sommige tegels waren echter niet meer te redden. Daarom hebben we centraal aan de voordeur een stuk in blauwe steen geplaatst om het tekort aan tegels op te vangen. Die blauwe steen past wonderwel met de borduurstenen en trap treden, die ook vervangen werden. Om de oude 'look' te behouden, werden deze stenen 'getrommeld'."

Het hoeft geen verder betoog! Het notaris-huis werd gerestaureerd met respect voor de geschiedenis van het gebouw. Daar is onze gastheer héél categoriek in.

"Je koopt geen oud huis om er een nieuw van te maken. Mensen vroegen me wel eens of ik crepi tegen de gevel zou zetten. Neen dus, er is in mijn ogen niks mooier dan een oude cementgevel. Je moet een oud huis een oud huis laten zijn!"

Deze duidelijke visie op de restauratie levert hen lovende woorden van buurtbewoners op:

"Mensen stappen op ons af, en zeggen ons: 'Het dorp heeft chance met mensen zoals jij, die proberen op authentieke manier het huis in zijn vroegere glorie terug te brengen.'"

Bart Decoster benadrukt ook dat alle restauraties van de afgelopen zes jaar gebeur(d)en met vakmensen uit de streek: de schilderwerken met vaklui uit OLV-Lombeek, de dakwerken uit Liedekerke en het houtwerk, de graafwerken, sanitair en elektriciteit eveneens uit Roosdaal.

Het resultaat is verbluffend. De vier woonlagen en de conciërgewoning rechts van het huis ('daar woonde het personeel, dat niet in de hal van de familie mocht komen') werden omgetoverd tot een ruime woning met veel leef- en dito werkruimte.

Het gezandstraalde dakgebinte op zolder.

"In het vroegere notarishuis was eigenlijk niet zo heel veel ruimte waar gewoond en geleefd werd. Er was vooral ook een grote werkruimte voorzien: rechts van de voordeur de wachtruimte, links het bureau van de notaris en daarachter stond de brandkluis. Vroeger was de notaris immers ook een beetje de bankier van het dorp. Ik sta aan het hoofd van een grote mediagroep. Ik werkte nooit thuis, maar met Corona is dat veranderd. De oude werkruimtes van de notaris, en de zolderverdieping, zijn nu weer deels in gebruik genomen als werken vergaderruimte. Ik laat de mensen vooroverleg naar hier komen en werk van thuis uit."

Thuiswerken, vanuit een werkruimte die uitzicht biedt op Onze-Lieve-Vrouwekerk, er zijn minder benijdenswaardige plaatsen denkbaar.

"Je ziet mensen passeren. Je leert mensen kennen. Ik vind het zelf belangrijk om in deze kleine dorpskern, waar iedereen iedereen kent, veel mensen te leren kennen.", getuigt Bart Decoster.

"Gedurende de twee maanden durende restauratie van het hekwerk, samen met de jongste zoon Florian, was het prima weer en passeerden heel wat mensen tijdens hun Corona-wandeling. Velen spraken ons aan terwijl we aan het werk waren en deelden hun verhalen en herinneringen over de woning. Bij momenten dacht ik: 'Amaj, alleman heeft hier precies een link met dit huis.'"

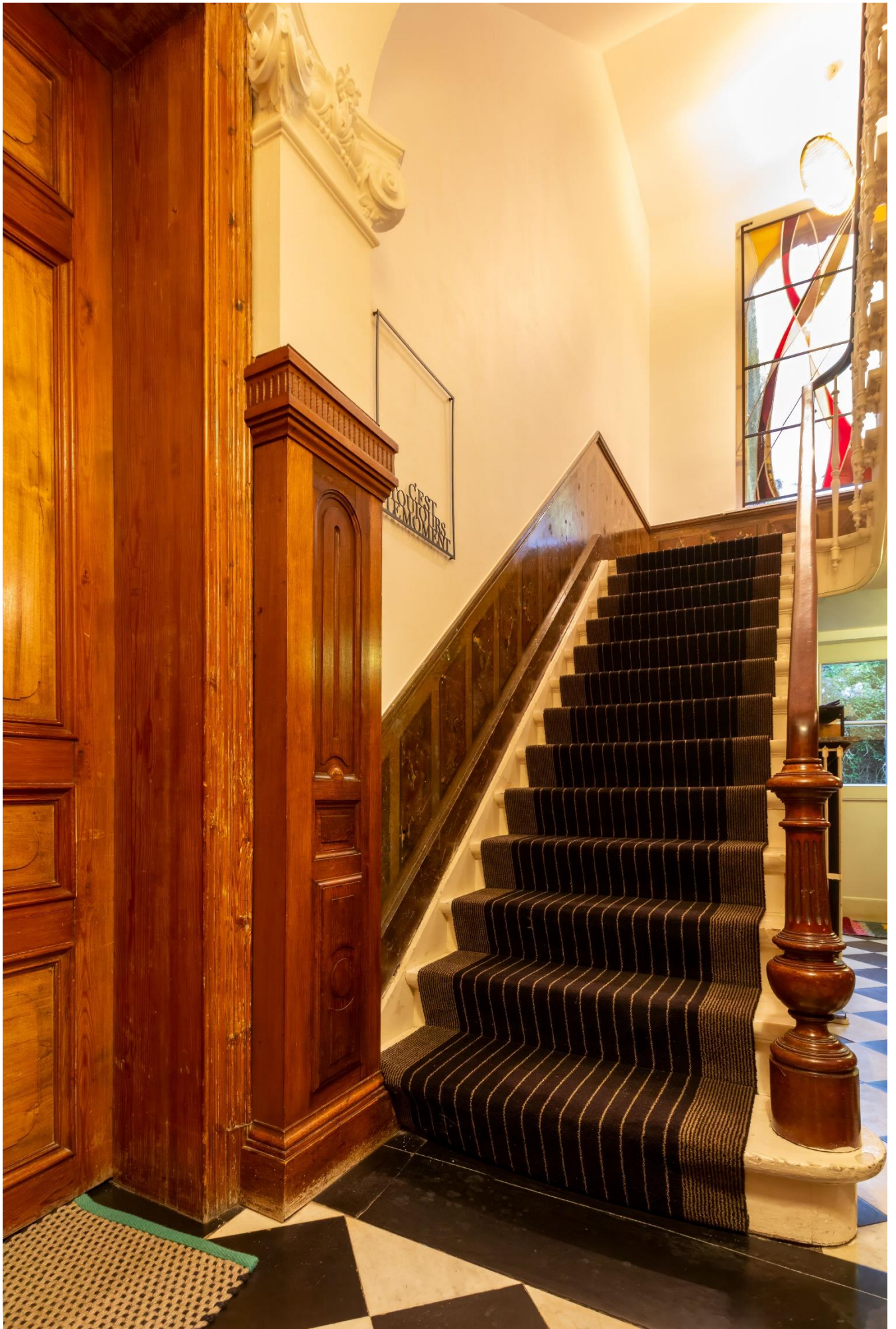
Er is allicht geen mooiere motivatie te vinden om van het oude notarishuis in OLV-Lombeek het centrale punt van deze OMD te kunnen maken!

Bart Caulier

Nog wat beelden...

hieronder links, de achtergevel van het notarishuis op een prentkaart van ± 1920, rechts de achtergevel vandaag met zicht op de tuin en het wagenhuis. Op de volgende bladzijde de traphal met het unieke glasraam. De foto's bij dit artikel zijn van Jan De Mont.

Rausa jrg. 12, nr. 5 Blz. 8

Bij de notaris gaan, het heeft altijd iets plechtigs! Jonge koppels leggen er hun verbintenis voor het leven vast, later wordt de aankoop van hun nieuwe woonst ten kantore geregeld en nog later blijkt uit de notariële akte welk fortuin suikertante hen heeft nagelaten. De notaris, altijd al iemand geweest rond wiens ernstige hoofd een aureool van onaantastbaarheid hing. Meestal was de woonst van deze notabel een van de pronkstukken van het dorp of de stadswijk. Imposant ook, want in het pand moesten duizenden akten kunnen gestouwd worden. De Roosdaalse Open Monumentendag loogert in 2024 voor een dag in zo'n eerbiedwaardig gebouw. Een goede gelegenheid, zo dachten wij, om alle notarissen die onze voorouders hun zaken regelden, de revue te laten passeren...

We trokken naar de Kapellestraat om ons licht op te steken bij Peter De Schepper, al dertig jaar de behoeder van duizenden dossiers, verstrekker van juridisch advies, opsteller van samenlevingscontracten en alle andere bezigheden die dit ambt met zich meebrengen. Hij bezorgde ons de chronologische lijst van zijn voorgangers.

GILLIS Joannes-Franciscus, te Pamel en te O.L.V.-Lombeek, van 1720 tot 11 juli 1776

GILLIS Martinus, te Pamel en te Sint-Kwintens-Lennik, van 5 december 1775 tot 11 Nivôse Jaar VIII (1 januari 1800)

WALRAVENS Joannes-Franciscus, te Gooik en te O.L.V.-Lombeek, van 23 december 1783 tot 4 december 1834

WALRAVENS Petrus-Joannes, te O.L.V.-Lombeek van 10 januari 1835 tot 26 november 1875

WALRAVENS Franciscus, te O.L.V.-Lombeek van 1 december 1875 tot 14 mei 1895

DE MEERSMAN Karel Josef, te O.L.V.-Lombeek, van 17 mei 1895 tot 20 juli 1907

MICHIELS Ph. Emiel, te O.L.V.-Lombeek van 30 juli 1907 tot 12 november 1938

Bij de notaris

'Bij de notaris', schilderij van Frans Meerts (1836-1896)

VAN WINCKEL Aug. Alfred, te O.L.V.-Lombeek, van 17 januari 1939 tot 13 november 1948

VAN WINCKEL Jean, te O.L.V.-Lombeek (na 1956 te Pamel), van 13 november 1948 tot 14 september 1962

DE SCHEPPER Jean, te Pamel (na de fusie van 1965 Roosdaal), van 24 september 1962 tot 15 maart 1994

DE SCHEPPER Peter, te Roosdaal van 15 maart 1994 tot vandaag.

We vroegen ons af wie zich vóór 1720 in onze contreien bezighield met het opstellen van akten. Günther De Mel ging op onderzoek, maar kon niet veel dieper boren dan de 17de eeuw. Wel stootte hij op enkele namen van de notarissen die niet voorkomen op de lijst van Peter De Schepper. Hier volgt het resultaat van zijn speurwerk.

Christoffel **Grinano**: over zijn afkomst is niets bekend. Hij overleed op 20 november 1702 te Pamel. Hij was baljuw te Pamel en op 6 mei 1676 legde hij de eed af als notaris. In die functie was hij actief te Brussel tot 1687 en actief te Pamel en Sint-Kwintens-Lennik van 1687 tot aan zijn dood in 1702. Hij huwde met Maria Francisca Van Der Slagmolen, het gezin woonde aan de oude kerk en in het kasteeltje op Tezuivenen. Acht kinderen kreeg het gezin, waarvan er vijf zeer jong stierven. Na de dood van haar man is de weduwe uit Pamel vertrokken en is er geen spoor meer te vinden van haar of haar kinderen.

Adrianus **Claessens** is de opvolger van Christoffel Grinano. Ook zijn afkomst is onbekend. Hij overleed te Pamel op 13 december 1736. Na de dood van Grinano, werd hij door de heer van Pamel aangesteld als Baljuw en rentmeester. Hij trouwde te Pamel op 1 juli 1703 met Judoca Evenepoel (1676-1751). Hij was dus een tijdsgenoot van notaris Jan-Frans Gillis uit Lombeek Joannes Baptista **Claessens**, geboren op 19 september 1705 te Pamel, en er ongehuwd overleden op 19 november 1742.

Hij legde de eed af op 10 maart 1727 en was als notaris actief van 1732 tot 1742. Te Evere tot 14 februari 1737 en te Pamel-Leberg vanaf 12 december 1736. Hij volgde zijn vader op als Baljuw en notaris. Ook hij was een tijdlang collega van de Lombeekse notaris Gillis.

Vanaf hier komt de lijst overeen met die van blz. 9. Toch heeft Günther nog een aanvulling gevonden. Stephanus-Franciscus Gillis (1749-1809), de zoon van Martinus (Martijn) Gillis is ook notaris geweest te O.L.V.Lombeek van 1776 tot 1796. Dat betekent dat het dorp vanaf het revolutiejaar 1789 tot 1796 twee notarissen huisvestte. Verder haalt Günther ook nog aan dat de Meerbeekse notarissen Joannes Desirant (1728-1789) en zijn zoon Jacobus (1758-1840) ook in Pamel actief zijn geweest.

Waarschijnlijk hebben alle notarissen die wij hier lieten paraderen een boeiend levensverhaal te vertellen. Toch beperken wij ons op de volgende bladzijden tot de meest tot de verbeelding sprekenden. We bijten de spits af met Jan-Frans Walravens, ofwel...

©id: 217426, <https://id.erfgoed.net/afbeeldingen/217426>, foto graaf Roger De Neef

Het regent in de zomer van 2024 olympische- en wereldrecords. Regelmatig worden in elke discipline de bakens verzet. Wij hebben echter een vermoeden dat het record van notaris Jan-Frans Walravens uit Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek niet meteen van de tabellen zal vallen. De eerbiedwaardige openbare ambtenaar heeft immers twintig (20!) maal een nakomeling laten inschrijven in het geboorteregister. In het DF-Klokje nr. 11-12 van 1991 heeft Gerard Van Herreweghen 's mans levenslijn uitgetekend. We vatten het relaas samen in enkele alinea's.

In 1757 bestuurde Keizerin Maria-Theresia vanuit Wenen haar Oostenrijkse Nederlanden. In dat verafgelegen gebied werd in het pastorale dorpje Gooik een zoontje geboren bij de welstellende familie Walravens. 'Joannes Franciscus' noteerde de pastoor in zijn register. We weten niet of het ventje als Janneke of Suske werd aangesproken, wat wel vast staat is dat het een pientere kerel werd die in 1783 de eed van notaris mocht afleggen. Hij behield zijn kantoor in zijn geboortedorp tot wanneer hij in 1789 in het nabijgelegen Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek het vervallen kasteel Rokkenborch kocht.

Dat het intussen in Parijs hevig aan het rommelen was, trok hij zich niet aan. Met zijn kersverse bruid Anna Catharina Goossens bouwde hij het huwelijksnest tussen de middeleeuwse muren. Op hun huwelijksdag was hij 32, zij 24 lentes. In de twintig jaar die volgden zou An-Katrien negen kinderen baren. Het lichaam van de arme vrouw heeft het daarna begeven.

Wij fronsten toch wel onze wenkbrauwen toen we lazen dat Jan-Frans drie maand na de begrafenis van zijn vrouw, weer voor het altaar stond, maar dan om een tweede maal te trouwen. Ditmaal met de 21-jarige Lombeekse schone Joanna Catharina Schets. De bruidegom was 53 maar had nog niets aan potentie ingeboet. Jan-Frans zou nog elfmaal de zegen van het vaderschap ervaren. De jongste boreling had een vader van 71 jaar, zijn oudst levende (half)broer was er 37, zijn moeder (met haar 40 jaar) was bijna even oud als de oudste spruit uit het gezin. Wat moet dat daar voor een levendige boel zijn geweest op Rokkenborch, zo tussen 1800 en 1830, wat een fortuin aan voedsel en kledij werd daar gespendeerd?

Toch moet het zijn dat de notaris een vermogend cliënteel had want, wanneer je de levensloop van zijn nageslacht bestudeert, blijkt dat zij allemaal 'goed geplaatst' zijn geraakt, om het met een regionale zegswijze te benoemen. De negende uit het kroostrijk gezin, Petrus-Jan, bracht het ook tot notaris en zou de praktijk van zijn vader overnemen.

Petrus Jan, de bouwer

Het romantische beeld van kasteel Rokkenborch op de vorige bladzijde moet toch wat gerelativeerd worden. Vader Jan-Frans Walravens heeft in zijn lange leven weinig inspanningen geleverd om het historische bouwwerk te renoveren. In haar verhandeling (2014) over 'Kasteel Rokkenborch' beschrijft Yelke Van Laer de verschillende fazen van ontwikkeling, verval en renovatie. Petrus Jan (1805-1886) zag het alleszins niet zitten om in de ruïne te blijven wonen. Hij trouwde in Pamel met Magdalena Van Den Heuvel. Zij was de dochter van de pachter van het Gasthuishof. Daar was blijkbaar ruimte genoeg want Petrus-Jan ging bij zijn schoonouders inwonen. Hij behield zijn kantoor wel op Rokkenborch, maar trok elke dag de nieuw aangelegde Ninoofse steenweg over om er bij vrouw en kinderen te genieten van familiaal geluk. Op een bepaald ogenblik bood zich toch de gelegenheid aan om tegenover de kerk van Lombeek een ruim perceel aan te kopen. Weldra verrees daar een stijlvolle en imposante woning, een notaris waardig. In 1952 liet Petrus-Jan Walravens zich uitschrijven in het Pamelse bevolkingsregister en verhuisde met zijn gezin naar Lombeek.

Over de mooie woonst aan de Koning Albertstraat heeft Bart Caulier het op de vorige bladzijden al uitgebreid gehad. Voor meer gegevens over de dynastie van drie Walravens-notarissen baseerden we ons opnieuw op de tekst van Gerard Van Herreweghen, maar we legden we ons oor ook te luisteren bij onze 'stamboomgraver' Günther De Mel, bij Hubert De Bolle (Roosdaal van A tot Z) en bij Els Lenaerts, achter-achterkleindochter van Petrus-Jan Walravens. Van haar kregen wij deze merkwaardige foto. De prent is niet alleen bijzonder omdat zowat iedereen haar/zijn best doet om er zo nors mogelijk uit te zien, maar vooral omdat op deze foto, daterend uit de beginperiode van de fotografie, al een vorm van 'photoshop' werd toegepast.

We kunnen jammer genoeg niet met zekerheid de verschillende figuren benoemen, maar wij denken dat Els Lenaerts er niet veel naast zit wanner ze vermoedt dat de dame vooraan Joanna Maria-Magdalena van den Heuvel is met een kleindochtertje op haar schoot, naast haar Petrus-Jan met een kleinzoon en achter hen de vijf kinderen (het oudste dochttertje stierf enkele uren na de geboorte). De imposante figuur in het midden is waarschijnlijk Frans Walravens waarover we straks meer vertellen. De 'ingelaste' figuur naast Frans is ongetwijfeld de oudste zoon van het gezin, Jan-Baptist Walravens (1839-1911) die het tot bibliothecaris van de Leuvense universiteit heeft gebracht.

L'homme dont la société est agréable sera plus aimé qu'un frère. PROV. XVIII, 24.

†

PRIEZ POUR LE REPOS DE L'ÂME

de feu le Très Révérend Monsieur

JEAN-BAPTISTE WALRAVENS,

né à Pamel, le 11 janvier 1839,
ordonné prêtre à Malines, le 19 décembre 1863,
Professeur à l'Institut Saint-Louis à Bruxelles, le 1 octobre 1863,
Successivement vicaire à Herffelingen et Rhode-Ste-Agathe, le 8 novembre 1879,
Curé à Rhode-Ste-Agathe, le 14 février 1890,
Aide-bibliothécaire de l'Université de Louvain, le 2 avril 1911,
pieusement décédé à Louvain, muni des secours de Notre Mère la Ste-Eglise.

C'était un prêtre vraiment bon et plein de douceur. La dignité de son maintien, l'élégance de sa parole et la sainteté de sa vie lui avaient gagné tous les cœurs.

II MACH. XV, 12.

Il a eu soin de mettre toute sa sollicitude pour pouvoir paraître devant Dieu comme un ministre digne de son approbation, qui ne fait rien dont il ait sujet de rougir, et qui sait bien dispenser la parole de Dieu. — Il passa en faisant le bien. — Il était aimé de Dieu et des hommes, et sa mémoire restera en bénédiction.

II ad TIM. II, 15; ACT. X, 38; ECCL. XLV, 1.

Et vous, mes chers Neveux, souvenez-vous de moi à l'autel du Seigneur. S. AUGUSTIN.

PRIÈRE.

Seigneur qui, parmi les prêtres apostoliques, avez orné votre serviteur JEAN-BAPTISTE de la dignité sacerdotale, faites qu'il soit éternellement compté dans leur sainte compagnie. Par Jésus-Christ Notre Seigneur. Ainsi soit-il.

R. I. P.

Louvain. — Imp. Haak-Covens, rue Standonck, 4.

Het bidprentje van Jan-Baptist Walravens. Interessant detail: de Leuvense drukker is Willem Haak, echtgenoot van Rosalie Covens, geboren op de Ledeborgse Dries)

Petrus-Jan werd na zijn verhuis naar het centrum van het dorp een belangrijke Lom-bekenaar. Zijn aanzien was zo groot dat hij van tot burgemeester is verkozen (van 1848 tot 1881).

Naast het bestuderen van de notariële akten en het organiseren van openbare verkopen, moet hij nog tijd hebben gevonden om de taak van voorzitter van de Kerkfabriek op zich te nemen. Maar ook op cultureel vlak was hij actief: hij was in 1832 medestichter en eerste voorzitter van de fanfare. Zoals dat in het jonge België de spijtige gewoonte was, kreeg het Lombeeks muziekgezelschap de naam 'l' Union'. Later (en tot vandaag) werd het herdoopt tot 'De Eendracht'. Onze notaris kon niet vermoeden dat het bescheiden groepje toeters en blazers de basis heeft gelegd voor één van de beste muziekkorpsen van de streek. Ongetwijfeld heeft 'den Union' in maart 1886 een plechtige treurmars gespeeld op de begrafenis van haar stichter.

Frans, de mysterieuze

Benedictus-Henricus-Franciscus Walravens liet zijn eerste schreeuw horen op het Gasthuishof aan de Pamelse Lombeekstraat in de lente van 1845. Op zijn zevende maakte hij de verhuis mee naar de voorname woonst in O.L.V.-Lombeek. Het leidt geen twijfel dat hij een pientere kerel was en dat hij zijn ogen goed de kost heeft gegeven want hij behaalde (net als vader Petrus Jan) zijn diploma notariaat en zou in 1875 zijn vader opvolgen. Twee jaar eerder was hij in 'het bootje' gestapt met Maria-Rosalia (roepnaam Clementine) Carlier. Uit hun huwelijk sproten acht kinderen die vrolijk het grote notarishuis zullen verkend hebben. De familiefoto hieronder toont ons een tevreden en welvarend gezin.

Het familieverhaal zou een mooi maar saai hoofdstuk zijn geworden, ware het niet dat zich in 1895 iets vreemds voordeed: op zijn vijftigste, in de fleur van zijn leven, sloot Frans Walravens zijn notariaat en verhuisde met zijn hele gezin naar de chique Brusselse Medoristraat, op een steenworp van het kasteel van Laken. Al jaren breekt Els Lenaerts zich het hoofd over het waarom van de verhuis van haar overgrootvader. Hier en daar wordt iets gefluisterd over een familiemysterie, maar alle speurwerk leverde tot vandaag geen plausibele verklaring op.

Naast deze geheimzinnige zaak levert de familie Walravens-Carlier nog inspiratie voor een ander spannend verhaal. Dat ontwikkelt zich tijdens de Eerste Wereldoorlog. De hoofdrolspeler in dit epos is Ghislain Walravens (1880-1955). Na zijn humaniora in Edingen trok hij naar het seminarie. Eens tot priester gewijd, ging hij les geven aan het St.-Jan-Berchmansinstituut in Antwerpen. In 1907 stuurde kardinaal Mercier hem als kapelaan mee met de 'L'Avenir', het opleidingsschip van de Belgische Marine. Vermoedelijk werd daar de kiem gelegd voor zijn grote vaderlandsliefde. Maar hij was ook zeer sterk sociaal geëngageerd (misschien wel geïnspireerd door de pas overleden priester Adolf Daens?). Na vier jaar zette hij weer voet aan wal en werd de toen 31-jarige Ghislain onderpastoor in Arendonk. Toen in 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbrak, werd de patriot in hem wakker. Hij werkte een tijd voor een Frans inlichtingen-netwerk, nadien werd hij benaderd door de Britse spionagedienst. Zijn 'onverdacht' als priester en zijn grote talenkennis maakten van hem een ideale spilfiguur voor acties in het noorden van het land. Zijn zus Marguerite zorgde voor de contacten in Brussel. De spionnen namen allemaal een codenaam aan. Ghislain noemde zich Biscops. Zijn netwerk werd zo belangrijk dat de hele dienst later onder deze naam zou bekend worden.

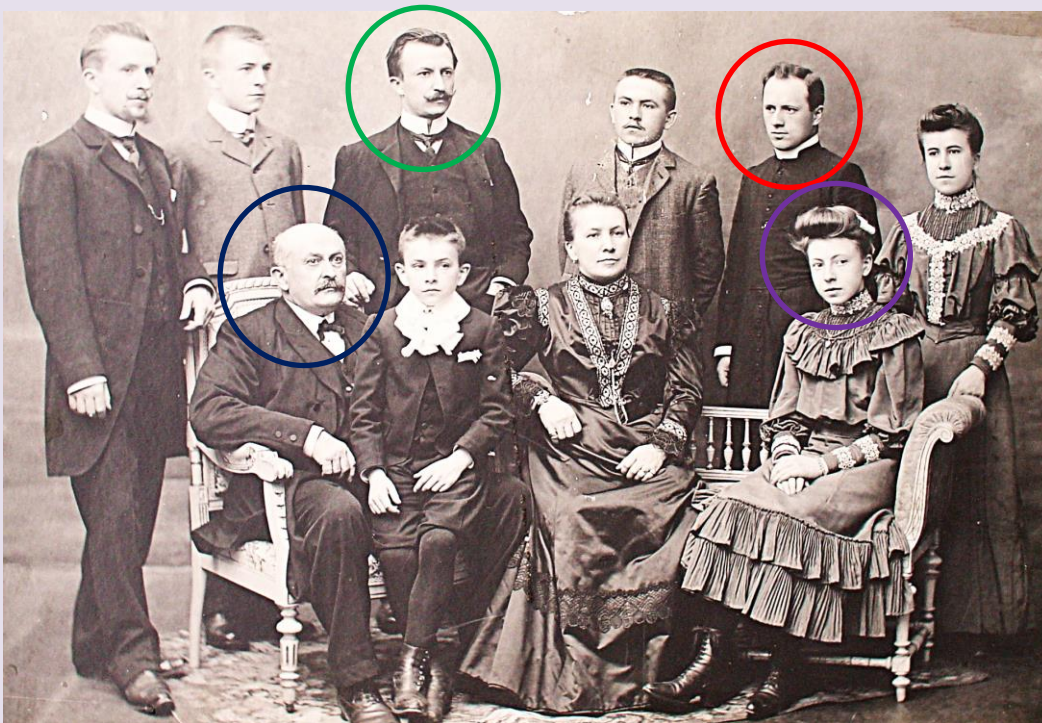

Foto uit het archief van Els Lenaerts. Staand vlnr: Paul, Charles, **Pierre** (de oudste zoon, hij werd notaris in Sint-Joost-ten Node), Emile, **Ghislain** (die priester werd) en Mia, zittend: notaris **Frans**, Theo, Clementine Carlier en **Marguerite** (de oma van Els)

Het spionagewerk dat Ghislain Walravens leidde was een ingewikkeld kluwen van geheimzinnige en gevaarlijke ondernemingen. Het systeem werkte bijzonder efficiënt tot augustus 1917. Op dat ogenblik werden enkele belangrijke pionnen ontmaskerd, onder hen ook vier leden van de familie Walravens: Marguerite, Emile, Charles en Paul. Wanneer enkele dagen later ook Ghislain en talrijke medewerkers werden gearresteerd stortte de hele organisatie in. Eind maart 1918 werden Ghislain en Marguerite ter dood veroordeeld. Er werd toen via de hoogste kerkelijke en gerechtelijke instanties druk uitgeoefend om de executie uit te stellen. Gelukkig slaagden ze hierin en bracht de wapenstilstand redding voor 'onze helden'. In Arendonk werd de pastorij waar Ghislain heeft gewoond als eerbetoon omgedoopt tot 'Huis Walravens'. Of hoe een Kempisch monument herinnert aan een Lombeekse zoon.

Karel, een overgangsnotararis

Wij hebben ons even laten afleiden in ons notarisverhaal. We nemen de draad weer op in 1895. Nadat Frans Walravens hals over kop de statige woning aan de Koning Albertstraat had verlaten, stond even later de verhuiswagen voor de deur om de inboedel van Karel De Meersman uit te laden. Carolus Josephus De Meersman werd op 11 februari 1867 ingeschreven in het geboorteregister van Sint-Kwintens-Lennik. Ze zagen het in Lombeek waarschijnlijk wel zitten dat een 38-jarige jonge notaris uit het naburige dorp in de toekomst hun akten zou beheren.

Het werd echter een kortstondige passage. Karel had zich twee jaar ingewerkt in zijn Lombeeks kantoor wanneer hij een volgende grote stap zette: in het Schaarbeekse gemeentehuis beloofde hij eeuwige trouw aan Maria Elisa Dugein. Wij weten niet of deze Brusselse dame zich gelukkig voelde in haar imposante woonst tegenover de Onze-Lieve-Vrouwekerk, misschien heeft zij Karel wel overtuigd om het Pajottenland te verlaten en naar de hoofdstad te trekken. Na amper twaalf jaar de notaris-hamer te hebben gehanteerd, trok hij Brusselwaarts (1907). Een heel lang leven werd hem niet gegund, hij overleed in Ukkel op 56-jarige leeftijd.

Emiel, de dandy?

We zouden de uitleg over de volgende notaris heel beknopt hebben kunnen houden. De informatie die we vergaarden vergaren is zeer beperkt. Philippus Emilius Michiels zag het levenslicht op 22 maart 1867 in Mazenzele. Hij ging zijn bruid Constatia Maria Toeback 29 jaar later halen in Aartselaar en nam in 1907 het Lombeekse notaris-kantoor over van Karel De Meersman. Hij zou zijn taak 31 jaar trouw vervullen tot aan zijn dood in 1938. Hij was toen 71 en de gruwel van de Tweede Wereldoorlog werd hem dus bespaard. Dit zijn de elementen waarmee we zijn biografie moesten vullen. Maar dan stelde Bart Decoster ons een bundeltje foto's ter beschikking waarop we meteen een ander beeld kregen van notaris Michiels.

De foto die de omslag van deze brochure siert, toont ons een zelfbewuste notaris Michiels, strak in het dure driedelige pak, sigaret in de hand, fier poserend naast zijn peperdure Graham Paige die staat te pronken voor het statige notarishuis. Wie eraan twijfelt of het woord 'peperduur' hier wel mag gebruikt worden, kunnen we verwijzen naar de uitleg van Bernard Marreyt. Op blz. 16 laten we deze deskundige uitgebreid aan het woord over de passie voor oude luxewagens. Toen we hem deze foto's voorlegden, kon hij zijn ogen nauwelijks geloven. Dit was zijn reactie:

"Uit eigen opzoekwerk en navraag bij collega's, kan ik met 100% zekerheid de beide auto's als volgt identificeren:

1) de tweekleurige zwart/grijze limousine is een Graham Paige 612 uit 1928.

2) de groen/zwarte limousine met chromen radiatorgrille is een Graham model "Prosperity 56 uit 1931. De benaming 'Prosperity', 'voorspoed' lijkt hier wel op zijn plaats. Michiels moet echt wel heel goede zaken hebben gedaan want de keuze voor deze Amerikaanse automobielen ligt echt niet voor de hand. Alleen al het overbrengen van deze luxekarren moet een fortuin hebben gekost. Hoe deze notabele heer uit O.L.V.-Lombeek ertoe kwam om zich deze extravagante automobielen aan te schaffen zou een interessant weetje zijn."

We kunnen het de man jammer genoeg niet meer vragen. Onze zoektocht naar verwanten eindigde zonder resultaat. Het wagenhuis zou in de toekomst bescheidener voertuigen moeten stallen.

Van 1939 tot vandaag

Het was in de bewogen jaren '38 en '39 blijkbaar een probleem om een opvolger te vinden voor Emiel Michiels. Uiteindelijk zal **August-Alfred Van Winckel**, een 65-jarige jonkman uit Kester de praktijk overnemen van 1939 tot 1948. Gelukkig voor hem kwam zijn neef **Jean Van Winckel** (ook notaris) bij hem inwonen. In 1948 nam die het notariaat in Lombeek over. Op zijn tachtigste ruilde August Lombeek voor Elsene. Daar heeft hij nog drie jaar van zijn pensioen genoten.

Ook over Jean (Marie Adhemar) Van Winckel (1920-1996) zijn weinig bijzonderheden gekend. Met zijn Geraardsbergse echtgenote Lucie Marie Jeanne Flamant bleef hij wonen in de intussen 104 jaar oude woning. Vanaf 1956 mag je het echter niet meer 'de notariswoning' noemen want Jean vertrok met zijn gezin en alle akten naar de nieuwe woonst aan de Pamelse Lombeekstraat. Zes jaar later (in 1962) zal hij daar de brieven doorgeven aan zijn opvolger **Jean De Schepper**. Over deze notaris hebben wij uitgebreid verteld in het eerste nummer van Rausa 2017 (staat nog steeds op onze website www.rausa.be).

In 1994 ten slotte nam **Peter De Schepper** het kantoor over van zijn vader. Hij verkaste naar de Kapellestraat waar hij nog steeds de trouwlustigen hun huwelijkscontract invult en de erfgenamen meldt of ze binnenkort op hun renten kunnen gaan leven. Van Peter weten we dat hij de werking van Rausa zeer genegen is. Wanneer hij een van de volgende jaren met pensioen gaat, vindt hij misschien de tijd om zijn kennis en ervaring met ons te delen. Een notaris bij Erfgoed Rausa, dat zou nogal wat zijn. De uitnodiging is bij deze alvast verstuurd.

Günther De Mel & Walter Evenepoel

Bronnen:

Zie blz. 27

Het klassieke parcours van Bernard Marreyt

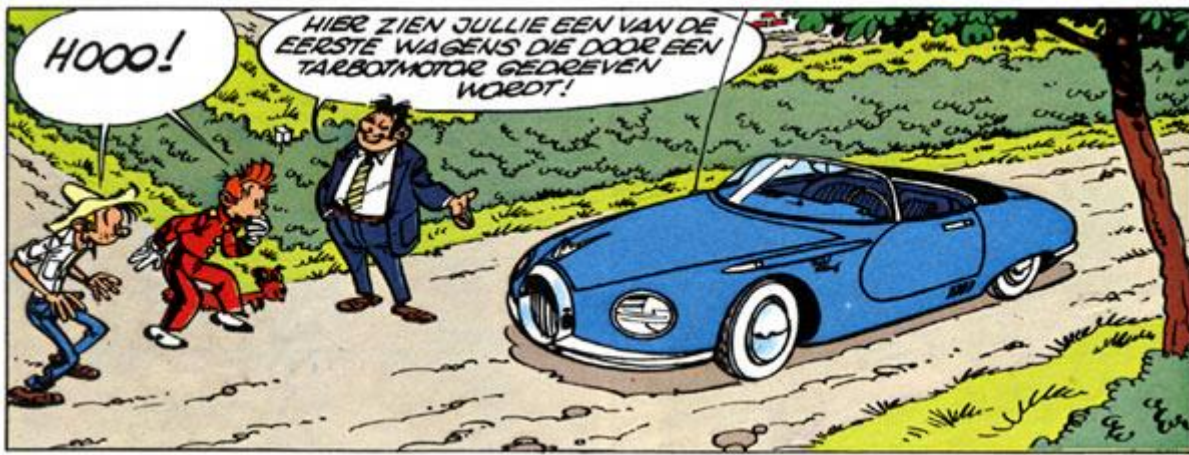
Mocht de beroemde schrijver Miguel de Cervantes niet geleefd hebben in de tijd van Bruegel, maar in de 21ste eeuw, dan zou hij zijn gekke romanfiguur Don Quichot misschien niet ten strijde hebben laten trekken tegen de windmolens. De gestoorde held had het helemaal niet begrepen op die 'moderne machines' die hij als kwaadaardige reuzen zag die een bedreiging waren voor mens en natuur. Wie weet zou Quichotte het in zijn zotte hoofd hebben gehaald om op zijn gebrekkige knol de strijd aan te binden tegen de auto's. Hij zou niet de enige zijn die de vierwielers belaadt met alle zonden van Israël (en dat zijn er – tussen haakjes – de dag van vandaag erg veel). Maar net zoals de zestiende-eeuwse lezer de spot van de schrijver snapte, zou ook vandaag iedereen wel begrijpen dat de vijand van de zwakzinnige held een niet meer terug te draaien element van de vooruitgang is. De eerbied waarmee we vandaag kijken naar de windmolens, mag zeker ook gedeeld worden met het op eigen kracht voortbewegende vierwielige voertuig dat sinds het eind van de negentiende eeuw over des Heren wegen bolt. De auto maakt dus net als de windmolen, het weefgetouw en de stoommachine, deel uit van ons erfgoed. Op het Pamelse erf, waar destijds de familie Borginon boerde, woont nu iemand die je niet zal tegenspreken wanneer je de auto op een 'piedestalleke' wil zetten. Bernard Marreyt heeft immers het grootste deel van zijn leven gewijd aan 'de auto'. Hoe iemand zo kan verknocht geraken aan een ogenschijnlijk doordeweekse machine is een prachtig verhaal, zeker als het verteld wordt door een aangename causeur als Bernard. Wat nu volgt is een fractie van het relaas dat we optekenden tijdens een ongemeen boeiend gesprek.

Bernard Marreyt werd geboren in 1955. Het land rechte de rug na de onbarmhartige oorlog. Hoop, wilskracht, creativiteit en onstuitbare technische vooruitgang, zorgden ervoor dat de mensen werden meegenomen in een steeds groeiende welvaart. Het gezin Marreyt had zijn stek gevonden in Groot-Bijgaarden, in een van die knusse nieuwe woonwijken van 'de Kleine Landeigendom'. Het bruiste er van het jonge leven.

Bij veel van die uniforme huisjes zag je steeds vaker een auto voor de deur staan. Kleine Bernard was nog maar een jaar of vijf toen bij hem al een zekere fascinatie groeide voor die VW-kevers, Opel-Records, Simca's of kwetterende Panhards. Het geluid van die auto's intrigeerde hem. Hij maakte er een spelletje van om het geluid van naderende wagens te herkennen. Door zich zo toe te spitsen op het 'determineren' van de vierwielers, ontwikkelde hij spontaan een grote kennis van het autopark in zijn buurt.

"Ik toerde op mijn fiets rond in de buurt en telkens wanneer er zich iemand een auto had aangeschaft, ging ik op exploratie. Elke nieuwe auto was een openbaring, een kennismaking met nieuwe technologie. Aangezien alle burens elkaar kenden, was het geen probleem dat ik wat rond die auto's draaide en door het venster keek om op de kilometerteller te zien hoe snel die wel zou kunnen rijden. Ik begon zo ook mijn kennis te verfijnen door in te schatten of het motorgepronk kwam van een tweecilinder of een viercilinder, hoeveel PK die wel zou hebben en andere wetenswaardigheden. Ik kreeg thuis een beetje zakgeld, niet veel, maar genoeg om naar dingen te verlangen. Zo kon ik me af en toe een nummer aanschaffen van het weekblad Robbedoes. Daarin stond zowaar een autorubriekje voor kinderen. Ik herinner me dat professor Kwabbernoot op een bepaald ogenblik reed met een Lamborghini.

© fragment uit Robbedoes en Kwabbernoot, uitgeverij Dupuis

Maar omdat die voorkwam in een beeldverhaal, was dat voor mij een imaginaire auto. Ik weet nog goed dat wij op een keer via de splinternieuwe E40 met vaders Panhard op weg waren naar Blankenberge. Ik zat met mijn zusjes op de achterbank en plots worden we voorbijgereden door de Lamborghini uit Robbedoes. Het was alsof ik God had gezien! Jammer genoeg kon ik mijn euforie met niemand delen, mijn zussen begrepen niet dat ik bij wijze van spreken zo net een mirakel had beleefd."

Op school liep het voor Bernard ook op wiel-tjes. Na zijn lagere school in Groot-Bijgaarden trok hij naar Het Sint-Pieters-College in Jette. Zijn vader moet gemerkt hebben dat die school niet de ideale plek was voor zijn zoon die duidelijk wat op zijn vrijheid was gesteld. Vader Marreyt had goed gevoeld dat het Atheneum van Koekelberg een meer geschikte school was om uit de kleine Bernard te halen wat erin zat. Het vergaren van de noodzakelijke wetenschappelijke en taalkundige vaardigheden, belette echter niet dat in het hoofd van het jonge studentje de auto's bleven rondtoeren.

"Toen ik een jaar of zestien was, had ik er-gens in de buurt een auto zien staan. Het ding stond daar al lang aan de voordeur te verkommeren. Ik trok mijn stoute schoenen aan en ben gaan aanbellen. Ik vroeg de verbaasde mijnheer of hij nog iets van plan was met die auto. De man bekeek mij even, wierp een blik op de roestende Renault 'Quatre Chevaux', en zei toen vriendelijk dat ik hem mocht hebben. Ik heb mijn moeder toen zover gekregen om met de auto des huizes het wrak naar onze tuin te slepen. Zonder enige kennis van mechaniek, maar met de vaste wil om het ding aan de praat

te krijgen, ben ik aan de slag gegaan. Ik kende iemand uit de wijk die nog bij de 'wegenwacht' had gewerkt. Die mannen reden in die tijd met zo'n '4 chevaux'. Ik aarzelde niet en sprak de man aan. Hij was duidelijk gecharmeerd door het feit dat zo'n adolescent hem raad kwam vragen. De informatie die ik van hem kreeg, volstond om het karwei aan te vatten. Ik beperkte me niet tot één informant. Ik had op de duur in mijn omgeving een netwerk gevonden van mecaniciens die bereid waren om me uit te leggen hoe ik die oude motor eruit kon halen. Via hen vond ik ook een andere motor. Ik ben daar beginnen aan sleutelen en uiteindelijk slaagde ik erin om het ding weer te doen rijden.

De tuinen van onze wijk gaven uit op een terrein tegen de spoorweg. Dat was een soort grintbaan die gebruikt werd door de spoorwegarbeiders. Dat werd mijn testbaan! Weldra zoefde ik dat pad dus op en af. Toen ik de motor veranderde, zat ik op een bepaald ogenblik in de knoei met de remkabels. Omdat ik nogal ongeduldig ben, had ik die met de haagschaar van vader gewoon doorgeknijpt, ervan uitgaand dat ik mijn plan zou kunnen trekken met de handrem.

Bij mijn eerste testritten verliep dat inderdaad probleemloos. Tijdens mijn werkzaamheden had ik het gezelschap gekregen van een vriend die een Solex (motorfiets) had 'gereanimeerd'. Wanneer we dan samen het grindpad op en afstoven, deed dat (tot ons jolijt) nogal wat stof opwaaien. Mijn vriend had toen het formidabele idee om eens een foto te nemen van mijn manoeuvres en hij stelde zich met zijn apparaat op aan het einde van het pad. Om die foto goed te doen lukken gaf ik nog wat extra gas.

Dat bleek niet echt een goed idee te zijn want toen ik op het ultieme moment fors mijn handrem optrok, liep het mis. Door de snelheid en het plotse remmen ging de auto overkop. Ik kwam er met wat blutsen vanaf. De bureu, wiens tuin ook uitkwam op dat baantje, zijn mijn ouders dan gaan inlichten dat de activiteiten van hun zoon toch niet voor herhaling vatbaar waren. Met pijn in mijn hart heb ik mijn moeder moeten vergezellen om het wrak met het ingedrukte dak naar het oud ijzer af te voeren."

De teleurstelling om het verlies van zijn eerste wagen woog niet sterk genoeg door om de autoliefde te verdrijven. Renault moest wel plaats ruimen voor Citroën. Bernard begon zich toe te spitsen op de sympathieke 2PK.

Intussen stond het leven niet stil. De jonge Marreyt had zijn humaniora achter de rug hij ging geneeskunde studeren aan de VUB. Maar het leven lokte, de vrijheid wenkte en bovendien liep er op de campus ook veel vrolijk vrouwelijk schoon rond. Een mens is niet van steen en het vooruitzicht van een opleiding van zeven jaar, leek Bernard toch wel te lang. Dus veranderde hij van parcours en koos hij voor Medische Wetenschappen.

De VUB was wel een geschikt biotoop voor de jongeman die eigenzinnigheid en vrijzinnigheid hoog in het vaandel voerde. Hij zou zich zeker geen dogma's laten opleggen. We zitten nog in de 'post-mei'68-periode' waarin de revolutionaire sfeer nog nasmeulde.

"Ik had inderdaad mijn eigen visie op een aantal zaken. Tijdens mijn tweede jaar unief zei ik tegen mijn vader: "Ik wil uw bourgeoisgeld niet meer, ik ga zelf mijn studies financieren." Dat was niet erg vriendelijk tegenover mijn vader, maar ik had wel een

plan in mijn hoofd.

De fascinatie voor auto's was bij mij steeds blijven woekeren en ik had me om een of andere reden dus geconcentreerd op Citroën. Toen vond ik in Wambeek een afgelegen boerderijtje waar ik me voor weinig geld een atelier kon inrichten. Ik kocht her en der oude 2pk-tjes op en ik verzamelde ook alle mogelijke onderdelen en stockeerde die in mijn primitieve werkplaats. De varkensstallen waren mijn magazijn. Die lagen al vlug vol met motoren, versnellingsbakken, deuren en andere wisselstukken. Wanneer ik in het weekend goesting had (of wanneer ik geld nodig had) dan ging ik naar dat boerderijtje en sleutelde daar tot wanneer ik weer een 'tweepeekaasje' rijklaar kreeg. Dat meldde ik dan aan 'de Vlan', een Brussels reclameblaadje met een rubriek 'une voiture moins de vingtmille francs'. Ik adverteerde daarin over de auto's die ik had opgelapt en bood die altijd aan tegen 19.999 fr. De Vlan kwam de maandagmorgen uit en gewoonlijk had ik 's avonds de centen in mijn zak. Ik kon daarmee opnieuw een tijdje voort. Wanneer mijn geld op was, dan verdween ik voor een tijd. Ik ging niet meer naar de les maar begon in mijn Wambeeks atelier aan een nieuwe auto te werken. Mijn jachtgebied naar veroordeelde auto's liep van Halle tot Vilvoorde. Ik had op de duur mijn vaste adressen en ik was graag gezien bij de garagisten. Zij begonnen me te kennen en dat vergemakkelijkte de zaak. Ik had er plezier in om die vakmensen te observeren. Ik heb bij hen veel met mijn ogen gestolen."

Bernard kon zich na verloop van tijd een aantal stielhandelingen goed eigen maken. Er waren zelfs garagisten die hadden gezien dat hij knap carrosseriewerk kon afleveren en die hem vroegen om in hun garage te komen werken. Zo overbrugde hij zijn studieperiode. Na vijf jaar stapte hij de VUB uit met een Licentie in de Toegepaste Medische Biologie en een specialisatie in Medische Microbiologie. Hij kon meteen aan de slag als assistent bij de VUB. Bernard heeft negen jaar het beroep van bioloog uitgeoefend, maar de automicrobe bleef woekeren in zijn bloed. Hij had intussen ook een echte passie voor oldtimers ontwikkeld.

"Toen ik 35 jaar werd, besloot ik dat ik iets moest doen waarin ik mijn eigen baas kon zijn: ik zou van mijn hobby mijn beroep maken! Intussen had ik wel door dat Citroën niet het geschikte merk was om in oldtimers te gaan doen. De bakermat van dat soort wagens was ontegensprekelijk Engeland. Ik ging er geregeld op bezoek om onderdelen te kopen en ik besepte dat ik me meer moest beginnen toeleggen op MG, Jaguar, en al die typische Britse merken. Mijn interesse was gewekt en ik voelde dat ik een stap hogerop aan het klimmen was. Tijdens de vele bezoeken aan Engeland ontdekte ik dat daar een soort 'cottage-industrie' bestond van kleine, artisanale workshops die zich concentreerde op het restaureren van oldtimers. Ik dacht, als dat in Engeland kan, dan moet dat ook in België kunnen."

Bernard waagde de sprong: in 1988 richtte hij zijn eigen bedrijf op: Marreyt Classics. Hij had niet echt een vooraf uitgekend plan in zijn hoofd, maar Moeder Natuur had hem een flinke dosis gezond verstand meegegeven en hij kon bovendien vertrouwen op een gezond buikgevoel dat hem hielp de juiste beslissingen op het gepaste ogenblik te nemen.

Gaandeweg heeft hij zo zijn zaak kunnen uitbouwen tot een succesvol bedrijf dat in België maar ook in heel Europa wordt beschouwd als een referentie.

"Ik ben begonnen met Engelse klassiekers, maar ik merkte al gauw dat de markt voortdurend evolueert. Het is de kunst om aan te voelen in welke richting de 'goesting' van de klant zich zal ontwikkelen en op welke pionnen je moet inzetten. Dat was het marketinggedeelte dat mij ook wel beviel en waar ik blijkbaar wel een neus voor had.

Zo mocht ik me op een bepaald ogenblik dé specialist van Austin Healey noemen. Al wie zich met die prestigieuze sportwagen bezig hield, wist dat hij bij Marreyt Classics terecht kon voor de onderdelen. Maar je kon je auto ook naar mijn garage brengen waar die dan vakkundig werd behandeld. Die garage was natuurlijk niet meer het aftandse boerderijtje in Wambeek. Op een bepaald ogenblik had ik in de industriezone van Aalst een ideale locatie gevonden. Volvo had daar een grote toonzaal annex garage neergezet.

Om een of andere reden werd die uitbating gestopt. Ik aarzelde niet en heb toen dat pand aangekocht."

Het zou een goede investering blijken te zijn. Het gamma auto's dat Bernard verhandelde, evolueerde immers meer en meer naar een hogere categorie. Bij de herstelling en restauratie van sommige auto's stootte hij echter regelmatig op technische problemen waar hij zelf niet meteen een oplossing voor had. Tijdens zijn '2pk-periode' had hij wel heel veel geleerd over hoe een auto in mekaar zit, maar hij was geen professionele mecanicien. Hij ging dus op zoek naar iemand die zijn garage kon leiden. Toen leerde hij Luc Swerts kennen, een knappe automecanicien die met het idee speelde om als zelfstandige een garage te openen voor alle merken. Bernard kon hem overtuigen om van dat idee af te stappen en vennoot te worden bij Marreyt Classics. Bernard kon zich vanaf dat ogenblik concentreren op het opzoekwerk, de administratie en de marketing. Ze hebben toen een ploeg van vaklui opgeleid die de opdrachten konden uitvoeren volgens de strenge normen die Bernard zich had gesteld.

"Wanneer je goed werk wil leveren en daarvoor een goed loon wilt ontvangen, dan moet dat gebeuren op een auto die voldoende marge biedt om dat werk ook aan die wagen te doen zonder dat die daardoor irrealistisch duur wordt. Gemiddeld vraagt een auto restaureren 1000 uur werk. Een 2pk restaureren of een Jaguar, dat vraagt bijna evenveel werk, maar je kunt dat nederige wagentje nooit verkopen aan de prijs die je erin hebt geïnvesteerd.

De oldtimerpassie was vroeger een ruilhandel. De liefhebbers deden iets voor mekaar, de ene deed wat carrosseriewerk voor de andere en die had dan weer wat wisselstukken om het werk te compenseren. Maar geleidelijk aan kreeg men meer oog voor design, technisch vernuft en ... erfgoed. Ik ben er inderdaad van overtuigd dat oldtimers een waardevol patrimonium vertegenwoordigen dat we moeten bewaren voor de volgende generaties.

Maar om dat goed te doen, moet je wel perfect werk kunnen leveren. Die perfectie nastreven was altijd mijn bedoeling. Ik ga er daarbij van uit dat we die stielhandelingen best doen in de geest van de tijd wanneer die auto werd geconcipeerd. Neem nu als voorbeeld de zorg om de marqueterie bij het dashboard. Dat is een heel apart ambacht dat je moet laten uitvoeren door iemand die die fineerbewerking perfect beheerst.

De authenticiteit is mijn streefdoel. Je moet zo'n auto volledig kunnen laten lijken op het oorspronkelijke model."

Bernard komt nu helemaal op dreef. Het is met een haast ontroerende geestdrift dat hij het heeft over de restauratie van lederen onderdelen, over de essenhouten frames die ambachtslui maakten of over de delicate manier waarop koetswerk moet aangebracht worden. Het is ongetwijfeld die liefde en passie voor het werk die er uiteindelijk toe geleid heeft dat Marreyt Classics ook internationaal hoge toppen scheerde.

Een van de spectaculairste realisaties waarmee het bedrijf de 'classi-car-wereld' verbaasde, was ongetwijfeld de bouw van de iconische Bugatti T57 Gangloff. Op basis van een authentiek chassis bouwde het atelier een Bugatti-model dat tot op dat ogenblik enkel op papier bestond. Het uitbreken van Wereldoorlog II had belet dat dit model ooit gerealiseerd werd. Tot... Marreyt Classics er zijn tanden inzette en dit heel elegant en aerodynamisch Coupé model recreerde.

Op het Retromobile salon van Parijs, de internationale jaarlijkse hoogmis voor de classic-car liefhebber, waren zij er met hun geëxposeerde Bugatti T57 Gangloff Coupé, dé bezienswaardigheid.

Onderaan deze bladzijde zie je een foto van dit meesterwerk. Een mooier voorbeeld van technisch kunnen in combinatie met esthetiek en respect voor het ambacht is nauwelijks denkbaar. Maar de geoliede ploeg kende nog andere successen...

Met terechte trots toont Bernard ons foto's van grote internationale 'concour's d' élégance'. In het eerste jaar van dit millennium had Marreyt Classics een precieuze restauratie uitgevoerd op een Invicta, een auto waarvan er destijds maar 78 modellen waren gebouwd. Met die wagen werden zij dat jaar winnaar op de prestigieuze Concorso d' Eeleganza Villa d' Este in Italië.

"Dat was inderdaad een hoogtepunt uit mijn carrière. Maar het was ook het succes van onze hele ploeg. Ik had een team van tien mensen, wat behoorlijk veel is. Je hebt tien keer lonen en sociale kosten. Maar wij hadden een behoorlijk cliënteel en dus hadden we ook zo'n grote groep werknemers nodig. Ik moest de klanten wel altijd zeggen dat ze minstens een jaar moesten wachten, zo vol zat ons orderboekje altijd.

Het was dus een gezond bedrijf dat ik vier jaar geleden kon overlaten aan een investeringsmaatschappij. Ik heb er vooral willen over waken dat de toekomst van mijn werk-

nemers gegarandeerd was en dat de filosofie van het bedrijf zou overleven."

Na 38 jaar heeft Bernard zijn levenswerk dus uit handen gegeven. Samen met zijn echtgenote Carine De Leeuw, die al die jaren ook mee de administratie van het bedrijf verzorgde, geniet Bernard nu van een wat rustiger leven. Maar het vuur voor de techniek is nog lang niet geblust. Bernard heeft zich overigens op een nieuwe passie gestort, hij volgt nu ijverig een molenaarscursus. Ook hier is het respect voor de kennis en kunde van vroegere generaties een grote motivatie. Zo zijn we met de windmolens weer aanbeland bij de inleiding van dit artikel: het heeft geen zin om zich te verzetten tegen de wondere realisaties van de techniek. Het is veel beter de vooruitgang te omarmen maar er tegelijk over te waken dat al die nieuwe ontdekkingen bijdragen tot een betere wereld en oog te hebben voor de schoonheid van dit unieke erfgoed.

WE

Een deel van Het 'Marreyt-team' met o.a. Sam Pasteleurs uit Roosdaal, een van de toptechnici (2de van links), Luc Swerts, vennoot van Marreyt Classics (2de van rechts) en (1ste van rechts) Bernard Marreyt bij één van hun meesterwerken.

De weg van alle leven

Trouw het pad volgend dat de Europese erfgoedorganisaties hebben uitgestippeld, volgen wij met Erfgoed Rausa ook de ultieme weg van alle leven, een route die ons brengt naar een laatste rustplaats, een tocht die we allemaal liever laat dan vroeg willen aanvatten. Tot voor enkele decennia was de eindbestemming stevast het kerkhof, een dodenakker waar de overledenen hun eeuwige rust vonden in de schaduw van de kerk. Het 'stoffelijk overschot' werd begraven onder een flinke halve meter aarde of bewaard onder een pronkerig natuurstenen monument. Vandaag vind je de meeste begraafplaatsen ver weg van de woonkernen. In Strijtem en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek liggen wèl nog dorpsgenoten te hopen dat ze de 'wederopstanding op de dag des oordeels' toch nog in de nabijheid van de kerk zullen 'beleven'.

Britse soldaten

Wanneer je aan de notariswoning de Koning Albertstraat oversteekt, bemerk je meteen de groene plaat met witte tekst 'Oorlogsgraven van het Gemenebest'. Even verder zie je inderdaad twee typische grafstenen staan. J. Walsh en D. Barret zullen wel nooit gedacht hebben dat hun levensparcours al na vijftien jaar zou eindigen in een onbekend dorpje, ergens op het continent. Herman Van Herreweghen heeft het verhaal van deze onfortuinlijke soldaten minutieus beschreven in zijn boek 'Pamelse oorlogsperikelen' (DF-Klokje, 2015).

Uit het relaas van Herman kunnen we afleiden dat de Britse troepen vanuit Frankrijk oprukten om de opmars van de Duitse troepen te doen vastlopen. Het moet hier tijdens die eerste meidagen een enorme chaos geweest zijn

toen al onze smalle wegen werden overspoeld door gemotoriseerde militairen. Die werden niet enkel sterk gehinderd door Duitse beschietingen, maar ook door massa's mensen die op de vlucht waren geslagen en hoopten in het westen een veilig onderkomen te vinden. In die wanorde moet luitenant Barrett levensgevaarlijk gewond zijn geraakt, ergens in de buurt van Doornik. Vermoedelijk is hij naar Lombeek gebracht omdat het hoofdkwartier van de Engelsen zijn intrek had genomen in de woning van Juliaan Dierck op de K. Albertstraat. Daar is Barrett op 11 mei '40 aan zijn verwondingen overleden. Een dag later is (waarschijnlijk in OLV-Lombeek) zijn landgenoot, soldaat Walsh gesneuveld. Sindsdien liggen zij zich op het Lombeekse kerkhof, broederlijk naast elkaar, af te vragen tot wat hun vroege dood heeft gediend.

De sobere steen op de Britse graven staat in schrik contrast met het imposante grafmonument dat enkele meter verder alle aandacht opeist. In het zware fronton dat geschraagd wordt door twee stoere zuilen, staat een wapenschild uitgehouwen, in de dwarsbalk eronder is vakkundig een tekst gekapt waarvan de letters met goudverf werden opgekleurd. 'MONUMENTUM BARONUM DE FAILLY' staat er plechtig genoteerd. De Failly? "Nooit van gehoord" zullen de meeste Lombekenaren antwoorden wanneer je vraagt wie in de mysterieuze ruimte onder het ijzeren roosterwerk ligt.

Wie is de Failly?

Wanneer je de lijst van Roosdaalse toponiemen onder ogen neemt, kun je besluiten dat straten, velden en weilanden hun naam meestal te danken hebben aan nabijgelegen heuvels of beken, aan de bodemgesteldheid of aanwezige gewassen. Van de 159 Roosdaalse straten zijn er echter ook twintig die de naam kregen van een of andere voorvader. We zeggen 'vader', want afgezien van de 'Mariaweg' en de 'Sint-Apolloniaweg' is er geen enkele verwijzing naar een verdienstelijke vrouw. Die 'heren van de schepping' toch...

Over 'heren' gesproken. Zijn wij oneerbiedig wanneer we ons afvragen waarom een adellijk heerschap, afkomstig uit een of ander ver gehucht wel zo'n straat naar zich ziet vernoemd worden? Is het dan zo een grote verdienste dat die man simpelweg onze dorpen kwam opkopen om er vervolgens onze voorouders ter zijne ere, op 'zijn' grond, levenslang te laten zwoegen?

Neem nu de mooi gekasseide straat in Strijtem waar Christus Koning je vanop zijn zuil de weg toont naar Het Koetshuis.

'Generaal de Fariauxstraat' prijkt op de straatnaamplaat. Afgezien van het feit dat de bewoners bij het invullen van hun adres zich vaak zullen ergeren aan de veel te lange naam, kunnen wij ons misschien afvragen waarom we die generaal nu persé zoveel eer moeten bewijzen. Jacques de Fariaux (1627-1695) was immers zo'n typische zeventiende ijzervreter die vanaf zijn adolescentie aan het werk was op alle mogelijke Europese slagvelden. Opgegroeid onder het landvoogdijschap van Isabelle van Spanje, nam hij dienst in het Spaans-Habsburgse leger waar hij zich als bekwaam strateeg liet opmerken in talloze veldtochten. Op zijn zesenvestigste vond hij dat het tijd was voor een carrièrewissel en kwam hij in Hollandse dienst.

Na enkele jaren als gouverneur van Maastricht te hebben gefungeerd, keerde hij terug naar het Spaanse leger. Het stoorde hem blijkbaar niet dat hij dan de 'zotte koning' Karel II moest dienen (wanneer je de schilderijen van deze vorst bekijkt, sta je niet verbaasd dat men hem de 'behekste', laatste Spaanse Habsburger noemde).

De Fariaux kreeg allerlei onderscheidingen, werd gepromoveerd tot baron en mocht zich gouverneur van Aat noemen. Maar nu komt het: in 1682 (hij was toen 55 jaar) kocht hij het kasteel van Strijtem. Enkele jaren later werd het Land van Gaasbeek verkaveld. De Farriaux rook zijn kans en kocht de heerlijkheden van Strijtem en OLV-Lombeek.

Dat de nieuwbakken baron het kasteel van Strijtem als zetel verkoos, boven dat van Lombeek, weten we van oud-burgemeester Emiel Van Cauwelaert die in het herfstnummer 1947 van 'Eigen Schoon en De Brabander' duidelijk uitlegt dat het kasteel van Lombeek op dat ogenblik onbewoonbaar was.

We schrijven 1694, de moegestreden militair had eindelijk tijd gevonden om te trouwen. Hij was de zestig voorbij toen hij Catharina van Nevele aan de haak sloeg. Hoe lang hij met haar in Strijtem heeft gewoond weten we niet. Kinderen sproten er niet voort uit de verbintenis, het kruid was blijkbaar verschoten. Jacques de Fariaux heeft het net niet moeten meemaken dat drie maand na zijn overlijden (april 1695) Lodewijk XIV Brussel in brand zou steken.

De decennia die volgen op de dood van de Fariaux zijn wat verwarrend. Het kasteel en de heerlijkheid Strijtem-Lombeek gaan dan over van de ene naar de andere ambitieuze familie tot het in 1788 in handen komt van de familie de Faily. Eindelijk komen we dus aan de naam op de Lombeekse graftempel.

'Faily' dus, weer zo' vreemde naam met een klank die sommige mensen doet denken aan protserige kastelen en pruikdragende noblesse. Na enig onderzoekwerk kom je echter terecht in een armoedig 'gat' in de Champagnestreek, waar vandaag minder dan honderd inwoners het vertikken om het godvergeten oord te verlaten.

Vanuit Faily vertrok (vluchtte?) regimentskapitein Henri Louis Antoine de Faily (1747-1820) destijds naar Brussel. Daar slaagde hij erin om het hart te veroveren van Marie Jeanne Josephine Ghislaine van Volden. Dat zijn schoonbroer 'Joseph van Volden **de Lombeke**' heette, zal grote gevolgen hebben voor het Pajotse dorp. De van Voldens beheerden toen immers de heerlijkheden Lombeek en Strijtem. Vermoedelijk hadden zij niet echt veel zin om hun Strijtems patrimonium te verzorgen. De troebelen rond het uitbreken van de Franse revolutie en de daarop volgende desastreuze gevolgen voor de adel, zullen de motivatie ook niet hebben aangewakkerd. Als we de Engelse Kapitein Mercer mogen geloven, zag het Strijtemse kasteel er in 1815 alleszins niet fraai uit. Deze militair had het Strijtemse kasteel uitgekozen om er zich voor te bereiden op de ultieme confrontatie met Napoleon. Luc Van Liedekerke heeft dit verhaal deskundig en uitgebreid geschilderd in zijn boek 'De ontdekking van Strijtem door Alexander Cavalié Mercer'.

Intussen had zich een nieuwe de Faily aangediend: Amédée Jean Marie Ghislain (wees gerust, dit is er maar één) is de zoon van eerder genoemde Henri (enz.) de Faily en Marie (enz.) van Volden. Amédée lag nog maar drie maanden in zijn Brusselse wiegje wanneer het uitgehongerde volk in Parijs de Bastille bestormde. De jonge de Faily heeft zijn jeugd dus als Fransman beleefd. Net als zijn broers Gabriel en Adolphe werd hij officier in het keizerlijke leger. De eerste sneuvelde bij de rampzalige vlucht van Napoleon bij de oversteek van de Berezina en de tweede overleefde het debacle van Leipzig niet in 1813. Amédée kwam ook niet ongeschonden uit de campagnes waaraan hij deelnam in Polen, Duitsland en Spanje. Wanneer Bonaparte dan toch definitief het vaandel moest strijken, werd de Faily prompt opgenomen als kolonel in het leger van de Verenigde Nederlanden. In die hoedanigheid moest hij tijdens de cruciale 'septemberdagen' van 1830 mee de opstand proberen te onderdrukken. Uiteraard slaagde hij daar niet in en kreeg de bons van Willem I. Geen nood, de nieuwe staat had ook topmilitairen nodig en benoemde Amédée de Faily tot Brigadegeneraal. In 1831 werd hij zelfs minister van Oorlog! "Een minister moet toch een kasteel hebben" zal de nieuwbakken excellentie gedacht hebben en hij kocht het Strijtemse kasteel dat door zijn oom van Volden danig was verwaarloosd.

Generaal Amédée de Faily

Hij had op de huwelijksmarkt ook goed uit zijn doppen gekeken. Hij stapte in het bootje met de Hollandse barones Agathe van Slingelandt die hem vier zonen en een dochter schonk.

Amédée de Failly zou echter moeten ervaren dat een glorierijke carrière en een benijdenswaardige sociale status heel vergankelijk kunnen zijn. Zijn politieke carrière zou immers eindigen in een nachtmerrie. Er werd hem slordigheid, onbekwaamheid en zelfs spionage voor de Hollanders verweten. Diep teleurgesteld verliet hij de politiek én het leger. In zijn Strijtemse domein schreef hij zijn memoires neer in de hoop om zijn blazoen wat op te poetsen.

Heeft hij in het tochtige kasteel kou gevat of had de ongenadige kritiek hem zo diep geraakt? We zullen nooit weten wat de oorzaak was van zijn overlijden in de lente van 1853. Amédée werd 64 jaar.

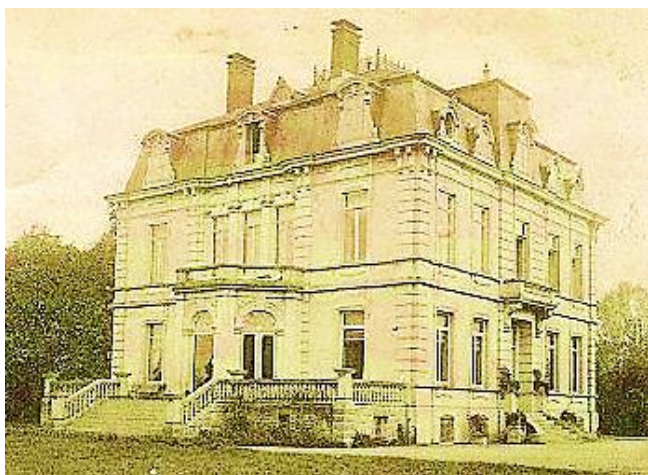
Intussen was zijn oudste zoon Victor (Marie Joseph, 1822-1919) getrouwd met een Duitse adellijke dame: Elisabeth Clementina Louise Marie Huberta Apollonia von Goldstein. Victor en Elisabeth hebben het kasteel onder handen genomen en het verbouwd tot het complex zoals het er vandaag nog ongeveer uitziet. Zij lieten ook het monumentale koetshuis bouwen.

*Interieur van het Strijtemse kasteel, nadat het door Victor de Failly werd opgeknapt.
Foto van Jan Daem, met de goedkeuring van Mr. J. De Bruyn*

De jonge Strijtemse baron, advocaat, provincieraadslid en diplomaat werd bovendien de langst zetelende Strijtemse burgemeester. Toen hij 38 was stierf zijn broer Arthur Joseph die op dat ogenblik de burgemeesterssjerp droeg. Victor nam zijn taak over en zou het dorp bestieren van 1860 tot aan zijn dood in 1919. De man was toen 96 en had er dus 59 jaar burgemeesterschap opzitten. Dit zal wel dicht in de buurt zijn van een nationaal record.

Victor en Elisabeth hadden twee zonen, Amédée (jr), Arthur en een dochter, Mariette. De oudste zoon verkaste naar Duitsland, de zus naar West-Vlaanderen. Zoon Arthur (1868-1935) trad in 1893 in het huwelijk met Edith Poot. Het paar bleef zeker op het Strijtemse kasteel inwonen tot in 1894 hun eerste dochter geboren werd. De wieg van hun volgende drie kinderen stond echter in het kasteeltje 'Oudegracht' in Meerbeke.

'Oudegracht', het neoclassicistisch bouwwerk dat later verbouwd werd tot gemeentehuis van Meerbeke. Na de fusie van 1976 kreeg het een culturele bestemming.

We weten niet of Arthur in zijn Meerbeekse woonst echt zat te wachten tot zijn vader de fakkel zou doorgeven. Wat wel in de analen staat, is dat na de dood vader Victor (in 1919) het burgemeesterschap van Strijtem werd overgenomen door Theophile Van Cutsem. Begon toen het politieke bloed bij Baron Arthur te kriebelen, is hij toen teruggekeerd naar het Strijtems kasteel? Voorlopig onbeantwoorde vragen. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1932 prijkte hij wel bovenaan de lijst. Met Arthur (toen 61 jaar) stond er in 1932 plots weer een 'de Faily' aan het roer van de gemeente. Hij heeft de

sjerp slechts drie jaar omgord. In 1935 verliet hij Strijtem en de wereld.

Het werd ook de zwanenzang van de de Faillys in het Pajottenland. De erfgenamen van Arthur verkochten het domein dat meer dan twee eeuwen familiebezit was geweest. Exit de Faily. Of toch niet helemaal...

In het begin van ons verhaal hadden we het over de 'eeuwige band' die Strijtem en Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek via de adellijke families had verbonden. Een tastbare herinnering hieraan is het imposante grafmonument op het Lombeekse kerkhof. Wij wilden wel eens weten voor wie van de nobele dorpsgenoten dit fraai funerair bouwwerk de laatste bestemming is geweest.

Op de gemeente vernamen we dat verschillende pogingen werden ondernomen om de familie te vragen of de concessie moest verlengd worden. Doordat hier nooit enige reactie op volgde, werd het monument eigendom van de gemeente.

Om meer te weten te komen over deze merkwaardige constructie hebben we bij de gemeentelijke diensten dus de toelating gevraagd om grafmonument te bezoeken. Met hoge verwachtingen openden wij het knarsende poortje, tilden het zware vloerhek omhoog en stapten de twaalf arduinen treden af. We hadden ons gelukkig degelijk schoeisel aangetrokken want een dun modderlaagje bedekte de bakstenen vloer. We stonden in een gang van zes meter diep en een goede twee meter breed. Links en rechts telden we telkens zes rijen met drie tombes boven elkaar. Het is nog goed merkbaar dat de wanden, maar ook de zesendertig nissen, ooit wit geschilderd waren. In de linkerwand zijn zes tombes dichtgemetseld, in de rechterwand dertien. We hadden verwacht (gehoopt) enige aanwijzing te vinden wie in deze nis van de eeuwige rust genoot. In heel de ruimte is echter geen enkele letter of symbool achtergelaten. De enige waarvan wij met zekerheid weten dat hij hier werd bijgezet is Arthur de Faily. Misschien is het ook maar goed dat de mensen wiens levensroute hier eindigde, in alle soberheid en discretie met rust worden gelaten.

WE

Het interieur van het grafmonument, voor even dus een 'Open Monument'10

Bronnen

Naast de interviews met Bart Decoster en Bernard Marreyt en het vorserswerk van Günther De Mel, haalden wij onze informatie bij de volgende bronnen: Website Hubert De Bolle, Roosdaal van A-Z, Gerard Van Herreweghen 'De 20 kinderen van notaris Walravens, Herman Van Herreweghen 'Pamelse Oorlogsprikelen (DF-klokje 2015), Yelke Van Laer Verhandeling Kasteel Rokkenborch 2017, Luc Van Liedekerke De ontdekking van Strijtem door A.C. Mercer & Strijtem... nu en altijd, Généalogie de Failly, in: Annuaire de la noblesse de Belgique, Brussel, 1858, comte DE FAILLY, Recueil de charges et documents pour servir à l'histoire de la Maison de Failly, de Lorraine. Nancy, 1945, G. DE FAILLY, Histoire d'une famille de Lorraine, Virton, 1967, Oscar COOMANS DE BRACHÈNE, État présent de la noblesse belge, Annuaire 1988, Brussel, 1988, Michel Schmiliver, "Rois Europe", database, Genealogie Online (<https://www.genealogieonline.nl/rois-europe/I77395.php> : benaderd 4 augustus 2024), "Arthur de Failly (1868-1935)",

Nog meer erfgoedactiviteiten in 2024

Lezing Eric Bauwens

17 oktober, 20 uur,
Polyvalente Zaal
GC Het koetshuis
Eric Bauwens komt vertellen over zijn boek 'de wiegjes van Lebensborn'.
Gratis toegang, reserveratie via rausa@skynet.be

1 november
17 uur

REVEIL
ROOSDAAL
2024

St-Amanduskerk
Borchtlombeek

Stamboombabbel

zaterdag 3 augustus, 7 september, 5 oktober, 2 november en 7 december in de Erfgoedkelder (GC Het Koetshuis) tussen 9 en 12 uur.

Zondag 17 november,
schouwburg GC Het Koetshuis
HISTORIES VAN BIJ ONS
BOEKPRESENTATIE

de nieuwe publicatie van
Maurits Van Liedekerke

De Roosdaalse Open Monumentendag 2024 ...

Naast de tentoonstelling in het oude wagenhuis van de notaris (tussen 14 en 18 uur), leidt Urbain Musch de bezoekers om 14:30u en om 16:30u rond in de prachtige O.L.V.-kerk met het beroemde retabel. Er zijn plezierige causerieën over de twintig kinderen van notaris Walravens, over de luxueuze auto's van notaris Michiels en een 'levende' presentatie van de nieuwe aflevering Pod-Pajot over de Lombeekse molenmoorden.

De hele namiddag kunnen de jongste bezoekers zich uitleven op de tekentafel. Wie de mooiste tekening maakt van de Bugatti Atlantic, gaat naar huis met een prachtig schaalmodel.

Op het kerkhof, tegenover de notariswoning, wordt informatie gedeeld over Britse soldaten die in Lombeek hun parcours zagen eindigen en over het monumentale grafmonument van de familie de Faily. Bovendien krijgen de bezoekers deze brochure gratis mee naar huis (tot zolang de voorraad strekt).

Deze Open Monumentendag werd mogelijk gemaakt met de steun van :

